

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА "ДУШАН МАТИЋ"

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СА
ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ
ЗА 2021. ГОДИНУ**

Тузрија, фебруар, 2022. године

С А Д Р Ж А Ј

I

1. Обављање законом утврђених функција.....	4
2. Услови за извршење програма	5
Простор.....	5
Опрема	6
Библиотечко-информациони стручњаци	6
Финансије	7
3. Библиотечко-информациона грађа	7
4. Прикупљање и стручна обрада библиотечке грађе	8
5. Корисници и коришћење библиотечких услуга	10
Рад Дечјег одељења	10
Рад Одељења за одрасле	11
Рад Читаонице и Интернет читаонице	11
6. Завичајно одељење	11
7. Легат Душана Матића	12
8. Библиотека целина Драгише Пандуровића	12
9. ЕУТЕКА	13
10. Интернет презентација Библиотеке	13
11. Остала питања из рада Библиотеке	13
12. Културно-образовна делатност	14
13. Пројекти у 2021. години	20
14. Сарадња са другим библиотекама, удружењима и установама	21

II

1. Финансијски извештај о раду Библиотеке у 2021. години.....	22
---	----

I

Народна библиотека "Душан Матић" у Ћуприји ради као самостална установа у области културе. Почетак рада библиотеке у Ћуприји везан је за отварање читалишта по Србији у другој половини XIX века. Прво читалиште у Ћуприји отворено је 29. децембра 1868. године и то представља почетак рада библиотечке делатности на подручју ћупријске општине, а 29. децембар обележава се као Дан библиотеке у Ћуприји.

Решењем Народног одбора општине Ћуприја под бројем 01-8245/7 од 30. маја 1961. године, Библиотека је одређена за Општинску матичну библиотеку за подручје општине Ћуприја, што представља и акт оснивања Библиотеке и почетак рада установе у садашњем облику.

Поред Народне библиотеке "Душан Матић", која је општинска тј. јавна библиотека на територији општине Ћуприја, у нашем граду има 7 школских библиотека (три у основним и три у средњим школама и у Школи за музичке таленте), и библиотека у Здравственом центру у Ћуприји, библиотека на Високој медицинској школи и библиотека у Казнено-поправном заводу Ћуприја.

1. ОБАВЉАЊЕ ЗАКОНОМ УТВРЂЕНИХ ФУНКЦИЈА

Народна библиотека „Душан Матић“ у Ћуприји је установа културе која своју делатност остварује на основу Закона о библиотечко-информационој делатности, Закона о култури, Закона о културним добрима, Закона о јавним службама, Закона о раду и других законских и подзаконских аката који регулишу библиотечку делатност и радни однос.

Као јавна библиотека ради обављања библиотечко-информационе делатности прикупља, обрађује, штити, чува, представља и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе; води завичајну збирку, учествује у изради заједничких каталога и база података; израђује каталоге, библиографије и друге информационе изворе; води документацију и статистику о библиотечко-информационој грађи, изворима и корисницима, помаже корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора; спроводи културно-образовне програме и издавачку делатност.

Као самостална установа у области културе, ћупријска библиотека је уписана у Регистар библиотека који води матична библиотека у Јагодини за подручје Поморавског округа (регистрациони број 2/96-Р), односно Централни регистар Народне библиотеке Србије (1315801/1).

Народна библиотека "Душан Матић" у Ћуприји припада групи средње развијених библиотека, а према броју становника општине (за подручје од 20.000 до 35.000 становника) сврстава се у трећу категорију библиотека. Самим тим на њен рад примењују се стандарди и нормативи за ову категорију библиотека када се одређује потребан књижни фонд којим она треба да располаже, обнова фонда, број потребних библиотечко-информационих стручњака за обављање делатности библиотеке, организација Библиотеке, рад са корисницима...

У складу са поменутиим законима и прописима, и полазећи од Програма рада за 2021. годину, Библиотека је организовала своје активности на реализацији Програма.

У прошлој години су уз сагласност Правне службе Општине Ћуприја, извршена усаглашавања и допуна Статута Народне библиотеке «Душан Матић» на основу Измена Закона о култури и Статутом Скупштине Општине Ћуприје.

Библиотека је организовала свој рад на основу Правилника о систематизацији послова

и радних задатака у Народној библиотеци "Душан Матић" који је донет 2018. године и усклађен је са Уредбом о Каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору објављена у „Службеном гласнику РС“ бр.81/2017 и 6/2018

Библиотека своју делатност остварује кроз следеће организационе јединице:

1. Одељење управе;
2. Одељење за набавку и обраду библиотечке грађе;
3. Одељење за дигитализацију и Одељење серијских публикација;
4. Завичајно одељење и Одељење старе и ретке књиге;
5. Одељење легата;
6. Одељење за рад са одраслим корисницима;
7. Одељење за рад са децом;
8. Читаоница и Интернет читаоница;
9. Одељење општих и помоћних послова.

Својом делатношћу, Библиотека је дала велики допринос на културном и образовном развоју Туприје, обезбеђујући услове грађанима за задовољавање њихових културних потреба.

2. УСЛОВИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПРОГРАМА

Основни услови за обављање библиотечке делатности су: одговарајући простор (зграда), опрема, библиотечко-информациони стручњаци и финансије.

ПРОСТОР (ЗГРАДА)

Библиотека се налази у посебној згради која је 1986. године адаптирана за њене потребе. У то време, имајући у виду тадашњи број публикација (30.000 књига) и корисника, зграда је задовољавала потребе за рад библиотеке. Данас Библиотека има преко 62.000 књига и не располаже довољним простором за рад и смештај књига који би задовољили предвиђене стандарде.

Простор од 180 квадратних метара на граници је минималног за функционисање Библиотеке. Располовиви простор чини само 15% потребног простора по стандардима за народне библиотеке у граду величине Туприје.

Позајмно одељење за одрасле кориснике има 75 квадрата и у том простору је највећи део књижног фонда Библиотеке (око 38.000 књига). Читаоница са 9 читалачких места и фондом стручне књиге, референсном збирком, периодиком има само 35 квадратних метара, а исто толико квадрата има и Дечје одељење.

Библиотека има издвојени простор за рад директора Библиотеке од око 10 метара квадратних.

Додатно, проблем недостатка простора Библиотеке оптерећује и његова нефункционалност и неприлагођеност потребама савременог рада као и вишенаменска функција појединих просторија.

Када је у питању зграда Библиотеке, у 2020 и 2021. години замењен је део старе столарије на објекту. Наиме, замењена су прозори, који нису мењани од када је зграда направљена, остали су још мали прозори на помоћним просторијама који ће бити замењени у

току ове године и замењена је клима која је престала да ради (није била могућа поправка, јер је стара преко 20 година), у канцеларији директорке.

ОПРЕМА

Библиотека је велики напредак постигла у делу техничке опремљености. Располажемо са 17 рачунара који су умрежени са Интернетом. Пре четири године је појачана брзина интернета и за исти месечни износ добили смо дупло већу брзину интернета. Свако радно место представља радну станицу, а за кориснике Читаонице предвиђена су 3 рачунара. Захваљујући нашим квалитетно урађеним пројектима за која смо добијали средства из Министарства културе и информисања, претходних година купљена је одговарајућа опрема за потребе штампања бар-код налепница, инвентарних књига и осталих исписа као и за аутоматизовану позајмицу на Дечјем одељењу и на Одељењу за одрасле. Средствима која су добијена за пројекат „Библиотека ++“, у 2014. години купљена су 5 рачунара за потребе реализације овог пројекта. По окончању овог пројекта, рачунари су остали Библиотеци.

У 2017. години од ЕУТЕКЕ смо добили 1 рачунар, компјутерски сто, канцеларијску столицу и полицу за књиге.

Претходне 2020. године, Министарство културе и информисања одобрило нам је пројекат који је за циљ имао набавку опреме за спровођење ревизије монографских публикација у Библиотеци. Прешле године купљена је следећа опрема: 4 лаптопа, 4 бар-код читача, 2 штампача бар-код налепница и један ласерски штампач. Ово нам је било неопходно приликом рада ревизије коју смо урадили крајем 2020, а завршили почетком 2021 године. Електронска ревизија се по библиотечко-информационим законима ради најмање једном у 10 година. Ревизија није рађена од 2004 године, када се радила ручно а сада увођењем програма COBISS-3, било је потребно усавршити технику и рад саме ревизије. Уз стручну помоћ Народне библиотеке Србије и одржане обуке путем ЗУМ-а, као и стручне помоћи Матичне библиотеке Радосав Никчевић из Јагодине и њиховог стручног одељења за информатику успели смо да извршимо ревизију. Напомињем да су и тада два радника била у изолацији, да је ковид-19 био у својој узлазној линији заразности.

БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНИ СТРУЧЊАЦИ

Број библиотечких радника, односно библиотечко-информационих стручњака за обављање послова у народним библиотекама, стандардна је величина коју одређује број становника општине, величина фонда библиотеке, број одељења, број позајмљених публикација, дужина радног времена, специфичност потреба становника одређеног подручја, број библиотечких огранака...

Према основном критеријуму да на 5.000 становника долази један дипломирани библиотекар, односно библиотекар и један виши књижничар, односно књижничар, Библиотека у Ћуприји треба да има 12 стручних радника. Број запослених стручних радника у Ћупријској Библиотеци је 8, што је за 4 мање у односу на напред наведене стандарде.

Број радника Библиотеке у 2021. години се променио и износи укупно 10 запослених: директор, 8 стручних радника и помоћни радник. У децембру, на жалост један високообразовани радник је преминуо од последица заразне болести ковид-19, па је то разлог

смањења броја радника. Структура радника према образовању је: 2 радника су са високом стручном спремом, 2 са вишом и 5 са средњом стручном спремом.

Свих 8 стручних радника Библиотеке имају положен стручни библиотекарски испит. Такође, и директорка Библиотеке је положила стручни испит и стекла је звање дипломираног библиотекара.

Због пандемије корона вируса, у 2021. години отказани су сви стручни семинари који су требали да се одрже у Народној библиотеци Србије у Београду, једини семинар који је одржан за све раднике библиотеке је семинар «Креирајте свој дигитални свет» на коме су сви учесници добили одређени број бодова и тиме стекли могућност продужетка својих лиценца.

ФИНАНСИЈЕ

Финансијски извештај Народне библиотеке „Душан Матић“ за 2021. годину је саставни део овог Извештаја.

Библиотека је у 2021. години успешно остварила своју друштвену и законску функцију.

3. БИБЛИОТЕЧКО – ИНФОРМАЦИОНА ГРАЂА

Јавне библиотеке могу обављати делатност ако имају књижевна и некњижевна дела за одрасле, младе и децу, референтна дела, приступ базама података, часописе, новине, информације о заједници, изворе за завичајну историју, материјал за учење...

Колекције библиотечке грађе у ћупријској Библиотеци формиране су на нивоу одељења. Фонд Дечјег одељења чини књижевна и некњижевна дела за младе и децу и нешто мало часописа за децу. Одељење одраслих корисника има формирану колекцију књижевне и некњижевне грађе за одрасле и фонд стране књиге. У Читаоници су некњижевна дела за децу, младе и одрасле, референтна дела, приступ базама података, часописи, новине, а на Завичајном књижна и некњижна грађа, серијске публикације, информације о завичају, извори за завичајну историју...

У библиотечком фонду јавне библиотеке потребно је да се налази одређен број примерака монографских публикација у односу на број становника. Народна библиотека "Душан Матић" у Ћуприји по стандардима за трећу категорију библиотека (којој припадамо), треба да има почетни фонд монографских публикација од око 70.000 јединица.

На дан 31.12.2021. године у књижном фонду Библиотеке било је укупно 62.297 књига, што представља око 1,95 књига по глави становника ћупријске општине (а стандард је 2 књиге по глави становника). Другим речима, књижни фонд Библиотеке у Ћуприји чини око 89% потребног фонда.

На крају 2021. године број расходованих књига на Одељењу за одрасле је 1.358, а на Дечјем одељењу 359, што укупно износи 1.717 књиге.

Структура књижног фонда Библиотеке на дан 31.12.2020. године од укупно 62.297 књига је следећа:

(0) Речници, енциклопедије, приручници _____	2.568
(1) Филозофија, психологија, етика и логика _____	1.618
(2) Религије _____	709
(3) Друштвене науке _____	3.074
(5) Природне науке _____	432
(6) Примењене науке, медицина _____	1.155
(7) Уметност, музика, забава _____	1.631
(8) Књижевност, језик, лингвистика _____	47.392
(9) Географија, историја _____	3.932

Из напред наведене структуре књижног фонда види се да Библиотека има 47.392 књига из области белетристике, а од тог броја 12.091 књига су из области стваралаштва за децу, а остатак су књиге из стручних и научнопопуларних области.

Што се тиче дневних новина и часописа, Библиотека је у 2021. години до проглашења пандемије коронавируса редовно куповала: Политику, Вечерње новости и Политикин забавник., Гласило из Матице Српске Од проглашења ванредног стања коришћење Читаонице није било дозвољено, па смо обуставили куповину дневних новина.

Такође, од издавача Библиотека добија већи број часописа на поклон. Реч је углавном о часописима из области уметности, књижевности и политике. Од часописа то су: Значење (Добој), Република (Београд), Квартал (Панчево), Свеске (Београд), Траг (Врбас), Шуме (Београд), Астрономија (Нови Сад), Улазнице (Зрењанин), Новине Београдског читалишта (Београд), Железничар (Београд), Панчевачко читалиште (Панчево), Вести (Нови Сад) и други. У 2021. години у Библиотеци је било 294 јединица серијских публикација.

У 2006. години у Библиотеци је оформљено и Одељење за страну књигу. У 2021. години Фонд је бројао 219, за децу 35 монографских публикација. Књиге на страном језику углавном су добијане као поклон од Америчке амбасаде, из Народне библиотеке Србије и од аутора књига и грађана. Ово Одељење физички није издвојено, а књиге су смештене у две издвојене полице, које се налазе на позајмном одељењу за одрасле.

Књижни фонд Библиотеке размештен је по УДК систему (Универзална децимална класификација) и највећим делом је доступан корисницима. Књиге које су у затвореним витринама корисници могу добити на коришћење само од библиотечких радника.

У 2021 години смо добили од сесте Владимира Давидовића, библиотеку-целину на поклон која броји 284 наслова веома вредних и ретких књига. Ову драгоценост смо примили са посебном пажњом јер су Владимир Давидовић и његова сестра Гордана Милосављевић провели део свог детињства у Ћуприји а жеља Владимира, који је био један од министра Правде, а затим и државни секретар Министарства правде да се књиге поклоне ћупријској библиотеци. Фонд је увећан за ове драгоценост а у плану нам је формирање посебног дела библиотеке посвећен Владимиру Давидовићу.

4. ПРИКУПЉАЊЕ И СТРУЧНА ОБРАДА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Обнову својих фондова Библиотека врши сваке године куповином, разменом, откупом Министарства културе и поклонима. У 2020. години стање у попуни књижног фонда је следеће:

У 2021. години на Дечјем одељењу приновљено је 375 књига, на Одељењу за одрасле 1486 публикација и на Завичајном одељењу 44 књига и 4 серијске публикације. У прошлој години Библиотека је постала богатија за укупно 1909 монографских публикација.

Од приновљених 1 909 књига:

Куповина _____	6
Откуп Министарство културе _____	600
Добијено на поклон _____	1884
Из старог фонда _____	1
Сопствено издање _____	6

Обрада књига ради се у сагласности са Правилником о евиденцији библиотечке грађе и са Упутством за обраду и стандардизовани библиографски опис.

Обрада књижног фонда ради се континуирано и динамичком која обезбеђује да нове књиге благовремено стигну до корисника. Обрада библиотечке грађе аутоматизована је коришћењем програмског пакета COBISS, а паралелно се врши и унос заосталог старог фонда Библиотеке. Библиотека је престала да води лисни каталог монографских публикација.

Народна библиотека „Душан Матић“ је укључена у систем узајамне каталогизације у Србији и корисник је програмске опреме COBISS од децембра 2008. године када је започела унос библиографских записа у локалну базу података.

Данас два библиотечка радника активно раде на електронској обради библиотечке грађе, једна има лиценцу каталогизатора у COBISS 3.

Библиотека је дуго година располагала са два приступа систему, а од 2018. године имамо четири приступа систему COBISS. Овим је омогућен истовремени рад каталогизатора на стручној обради библиотечке грађе и позајмица књига и рад са корисницима. Техничка опрема коју Библиотека поседује задовољава потребе коришћења ова четири приступа.

Коришћењем COBISS софтвера Библиотека штампа бар-код налепнице, сигнатуру књига као и инвентарске листе приновљених књига, ради статистику фонда позајмице.

Аутоматизацијом библиотечког пословања постиже се бржа и ефикаснија комплетна стручна обрада и коришћење библиотечке грађе. Због тога се пословима електронске обраде даје приоритет сагласно њиховом значају.

Набавком потребне техничке опреме стекли су се услови за аутоматизацију позајмице и на Дечјем одељењу и на Одељењу за одрасле.

5. КОРИСНИЦИ И КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКИХ УСЛУГА

Народна библиотека "Душан Матић" је у 2021. години обављала рад са корисницима услуга преко позајмних одељења (Одељење за одрасле и Дечје одељење) и Читаонице и Интернет читаонице где читаоцима стоје на располагању периодика и стручне књиге које се не могу износити из Библиотеке, као и рачунари за коришћење Интернета.

Због пандемије корона вируса и проглашење ванредног стања, Библиотека у 2021. години месец и по дана није радила са корисницима. Након тога читаоци су могли да посећују Библиотеку само уз поштовање прописаних мера заштите. Све је то утицало да број поштомача и број издатих књига буде мањи од уобичајеног броја.

У Библиотеци је у 2021. години укупно издато на читање 12.184 књига, и то на 3.320 члана Библиотеке, што значи да је сваки члан прочитао близу 4 књига годишње.

Структура чланова Библиотеке је хетерогрна, како у односу на образовање тако и у односу на године живота. Највише је ученика, студената и грађана старијих од 65 година.

РАД ДЕЧЈЕГ ОДЕЉЕЊА

Дечје одељење својим радом обухвата децу предшколског узраста и ученике основних школа. У 2021. години ово Одељење је имало 1.291 уписана члана, плус корисници породичне чланарине који подразумева и коришћење књижног фонда са Дечјег одељења.

У циљу популарисања књига код најмлађе генерације и стварања потребе за читањем, Библиотека је и у току прошле године наставила са бесплатним уписом ученика првог разреда и предшколске деце.

РАД ОДЕЉЕЊА ЗА ОДРАСЛЕ

Структура чланова на Одељењу за Одрасле је веома хетерогена по образовању, занимању и старости. На овом одељењу у 2021. години било је укупно 2.029 корисника.

У току 2021. године на овом Одељењу корисницима је издато 9.990 књига на читање. Сваки члан на Одељењу за одрасле прочитао је око 4 књига годишње.

Најчитаније књиге су из домаће и стране белетристике, а ученици највише користе лектуру за средњу школу.

Поред ових послова, при Одељењу за одрасле ради Читаоница у којој су смештене књиге из стручне и научне области. Ту се налазе и књиге које се користе само у Читаоници и не могу се износити изван Библиотеке.

Појединим категоријама становништва Библиотека је омогућила и неке погодности. У 2018. години наставили смо са бесплатним уписом грађана старијих од 65 година и добровољних даваоца крви, а од пре пет године увели смо још једну новину у раду: свим инвалидима и тешко болесним члановима Библиотеке, радници наше установе доносе књиге на кућни праг.

РАД ЧИТАОНИЦЕ И ИНТЕРНЕТ ЧИТАОНИЦЕ

Читаоница је смештена у посебној просторији и има 9 радних места. У 2021. години, због пандемије коронавируса, корисници нису могли да користе Читаоницу где је било омогућено свакодневно коришћење дневне штампе (Политика, Вечерње новости) и друге периодике. Такође, овде се користе и књиге које се не износе из Библиотеке: научне и стручне књиге, приручници и речници. Због тога Читаоницу користи и већи број ученика и студената за припрему испита, семинарских радова и слично.

Интернет читаоницу користили су углавном ученици и студенти, а у 2021, као и Читаоницу у периодима када је било дозвољено да се окупи група корисника или када је то дозволило лепо време у Летњој читаоници, због променљиве ситуације нисмо бележили број корисника Интернета и корисника у Читаоници.

6. ЗАВИЧАЈНО ОДЕЉЕЊЕ

Завичајне збирке чувају аутентичну културу завичаја. Оне имају, пре свега, социокултуролошки, али и историјски, антрополошки и етнологски значај. Завичајни фондови су и споне са будућношћу, стога смо дужни да их негујемо и чувамо.

Првенствено се сакупљају дела локалног карактера, чија се садржина односи на одређену територију, дела аутора која су ту живела или су ту рођени, сва издања која су објављена у том месту.

Завичајна збирка је издвојена из целокупног фонда, а књиге се не користе изван Библиотеке. Завичајну збирку чине све публикације које се тичу људи на територији где се налази библиотека (монографске и серијске публикације, плакати, разгледнице, проспекти и друга некњижна грађа).

Завичајно одељење Библиотеке у Ћуприји основано је 2004. године и садржи 854 библиографских јединица: 762 монографска публикација, а остало су серијске публикације и завичајна некњижна грађа (фотографије, плакати, позивнице, разгледнице...).

У оквиру Завичајног одељења смештен је и фонд старе и ретке књиге који броји --76 монографских публикација.

7. ЛЕГАТ ДУШАНА МАТИЋА

Легат књижевника и академика Душана Матића је значајан део наше културне баштине. Министарство културе и информисања Владе РС ставило је 26. марта 2014. године Легат на Листу старе и ретке библиотечке грађе од великог значаја.

Урађен је попис целокупног инвентара, меморијалних експоната Спомен собе Душана Матића и у фази је каталожка обрада у систему COBISS (до сада је електронски обрађено 670 монографске публикације). Пронађена је накнадно некњижна грађа из Легата Душана Матића и обавештена су надлежна одељења при Народној библиотеци Србије. Укупно је пронађено 1.462 јединице некњижне грађе.

Урађена је дигитализација Матићевих плакета, награда, фотографија, диплома, медаља и пропагандног материјала коришћеног на манифестацији Матићевих дани.

У 2020. години посебну пажњу посветили смо заштити и презентацији Легата. У новембру су Библиотеку постили рестауратори и конзерватори из Београда и предложили мере заштите конзервације Легата Душана Матића.

Број посета Легату у 2020. години је око 450 грађана, ученика и књижевника из целе Србије. Генерално, посета грађана Легату расте из године у годину, с тим да је прошле године посета опала због пандемије коронавируса.

У 2016. години Легат Душана Матића постао је богатији за 70 цртежа под називом "Поеме у боји", а 2018. године за вредну слику Хуана Мирона коју је Матић добио на поклон од овог познатог сликара надреалисте. Ове цртеже и слику добили смо од Дејана Богдановића, блиског рођака Душана Матића.

У 2018. години дигитализовани су Матићеве цртежи "Поеме у боји".

8. БИБЛИОТЕКА ЦЕЛИНА ГЕНЕРАЛА ДРАГИШЕ ПАНДУРОВИЋА

Драгиша Пандуровић, српски генерал између два светска рата, рођен је у Сењу.

Током 2009. године преузета је библиотека целина од доктора Милоша Немањића, социолога културе који је после смрти Оливере Пандуровић испунио одлуку донету тестаментом да породичну библиотеку остави Библиотеци у Ћуприји. Библиотека садржи 460 књига, затим оригиналну крштеницу и умрлицу генерала Драгише Пандуровића, исечке из новина, писма и цртеже. Издвојена целина се налази у Народној библиотеци "Душан Матић" и доступна је грађанима.

9. ЕУТЕКА

ЕУТЕКА је мрежа 48 јавних библиотека широм Србије који својим посетиоцима нуде публикације и информације о Европској унији. Ову иницијативу су заједно иницирали Делегација Европске уније у Србији, Министарство културе и информисања и Народна библиотека Србије. Овом партнерству се потом прикључила и Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије.

Библиотека у Ћуприји учествовала је у пројекту "ЕУТЕКА - ЕУ у вашој библиотеци" и постали смо део ЕУТЕКИНЕ мреже. У 2017. години добили смо компјутерски сто, столицу, рачунар, полицу за књиге и публикације о Европској унији.

Након тога у Народној библиотеци формиран је ЕУ кутак који ће грађанима пружити могућност да се информишу о свему што их занима о Европској унији, као и садржаје који ће грађанима приближити Европу и Европску унију.

10. ИНТЕРНЕТ ПРЕЗЕНТАЦИЈА БИБЛИОТЕКЕ

У намери да популаришемо библиотеку, књиге и читање, Библиотека на најбољи могући начин користи Интернет и друштвене мреже. Библиотека је у 2020. години формирала нови сајт коме се може приступити на адреси www.biblioteka.cuprija.rs. Наша установа на Фејсбук профил има 2 активне фејсбук странице ("Народна библиотека "Душан Матић" и "Гласоноша"). Осим фејсбук страна, има нас и на Инстаграму и твитеру а проширићемо сајт за смештај дигиталне библиотеке која није мала.

11. ОСТАЛА ПИТАЊА ИЗ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Послове књиговодства и платног промета за потребе Библиотеке у 2021. години обављало је Одељење за финансије СО Ћуприја.

И претходне године рађено је на враћању књига које се налазе код читалаца дуже од

предвиђеног периода. Овакве редовне акције дају добре резултате је 5р више десетина књига поново постаје доступно нашим корисницима.

У складу са законом, Библиотека је одредила особу која је задужена за противпожану заштиту, а која је похађала шестомесечна предавања и положила испит и стекла звање референта противпожарне заштите.

12. КУЛТУРНО – ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ

За разлику од традиционалне библиотеке, која само скупља, чува и позајљује књиге, савремена библиотека мора активно да учествује у социјализацији читалаца и корисника, да промовише праве вредности у култури и друштву уопште. У том циљу, Библиотека је развила богату, разноврсну и квалитетну културно-образовну активност.

Због пандемије корона вируса у 2021. години и забране јавног окупљања већег броја људи у затвореном простору, Библиотека је своју културно-образовну делатност прилагодила новонасталој ситуацији. Поред осталог, прешли смо и на on line презентацију културних дешавања, оглашавањем на фејсбук странице, Инстаграму и сајту.

У 2020. години Библиотека је организовала следећа културна дешавања, приредбе и манифестације:

Ј А Н У А Р

- 01- 14. 01.: Од Нове године до краја јануара, после расписаног позива у децембру предходне године, читаоци су нам слали своје видео записе где су читали одломке неке зимске бајке, приче, песме о Новој години, Божићу и нашој традицији везаној за овај велики празник;
- 15. 01.: У организацији Библиотеке у центру града одржана је продајна изложба књига;
- 26 - 31. 01.: Поводом обележавања Светог Саве, у Библиотеци је постављена изложба библиотечке грађе посвећена овом највећем српском просветитељу, првом архиепископу аутокефалне Српске православне цркве, књижевнику и дипломати;

Ф Е Б Р У А Р

- 03. 02.: Поводом "Светског дана читања наглас" путем видео порука за нас су читали наглас своје омиљене цитате, некадашњи и садашњи чланови библиотеке-Бисери расути по свету, новинари, књижевници» ;
- 26. 02.: Поводом Међународног дана матерњег језика гост путем видео записа била нам је Љиљана Крстић, дечији песник која нам је читала своје стихове;
- 28. 02.: Поводом обележавања Националног дана књиге, у библиотеци је одржано дружење са ученицима рецитаторске секције О Ш „Вук Караџић“;

М А Р Т

- 08.03.: Поводом Међународног дана жена, одржано је радионица цртање и осликавање обележивача за књиге са ученицима основних школа, обележиваче су ученици делили читатељкама уз најлепше жеље за празник жена;
- 19-22.03.-Светски дан поезије-Бесплатан упис за све медицинске раднике; читање поезије - рповодом Светског дана поезије на фејсбук страницама и веб сајту Библиотеке;

- 27.03-Светски дан позоришта- ретроспектива позоришних представа у режији Библиотеке и Драмске секције при Библиотеци из ранијих година објаве на сајту и фејсбук странама Библиотеке;
- 14-29.03.расписан конкурс за избор најлепшег СМС-а или стиха на тему „Дете“, поводом међународног дана дечије књиге.
- 31.03. -Поводом Међународног дана дечије књиге, читане су поруке на тему Дете и најлепше три поруке су награђене.

А П Р И Л

- 02.04.-Старија васпитна група вртића „Бамби“ послали су нам видео записе где нам малишани говоре шта је по њиховом мишљењу Књига.
- 02. 02.: На данашњи дан 1805. године рођен је Ханс Кристијан Андерсен,дански писац,познат по томе што је написао најпознатије бајке за децу. Датум његовог рођења обележава се као Међународни дан дечје књиге. Тим поводом објављена је његова биографија;
- 04. 04.: Подсетили смо се на живот и стваралаштво српског филолога Ђуре Поповића, познатијег као Ђура Даничић, који је рођен 4. априла 1825. године;
- 06. 04.: Подсетили смо се на дан када је 1941. године у Другом светском рату бомбардована зграда Народне библиотеке Србије. Том приликом уништено је вредно културно наслеђе Србије које је сакупљано и чувано вековима;
- 09. 04.: Народна библиотека "Душан Матић" сваког априла организовала је Општинско такмичење у рецитовању под називом "Песнице народа мог". Ове године због уведеног ванредног стања и пандемије коронавируса такмичење је по пропозицијама Јагодинске установе културе која је организатор Округног такмичења, одржано он-лајн. Да би смо олакшали и помогли нашим такмичарима, позвали смо Марију Миладиновић да вежба са учесницима Округног такмичења али и да ради са ученицима који би хтели да науче више. Ученица из групе ученика средњих школа освојила је друго место а ученик из категорије од 1-4 разреда освојио је 3-ће место на Округном такмичењу. Ова места не иду на даља регионална такмичења, али је један од најбољих пласмана ћупријских рецитатора у задњих 20-так година.
- 09. 04.:Наставили смо са објављивањем текстова под називом "Историјска читанка". Ради се о подсећању на живот и рад знаменитих Срба који су дали значајан допринос у друштвеном и културном развоју Србије, а данас су неоправдано заборављени.
- 22.04- Дан планете Земље-постављена је изложба књига из сопственог фонда библиотеке које одговарају овој теми.
- 23.04.: поводом обележавања Међународног дана књига и ауторских права, Библиотека је позвала љубитеље књига из дијаспоре да нам пошаљу своје видео записе у којима казују стихове, читају одломке из својих омиљених књига, говоре о јунацима из романа... На овај начин смо заједно са нашим читаоцима обележили празник књиге и скренули пажњу на улогу и значај књига и читања.
Уз ову манифестацију позвали смо и нове чланове библиотеке да се упишу по промотивној цени од 50% ;
- 23. 04.: Приказан је краћи филм о културним дешавањима која је Библиотека организовала ранијих година приликом обележавања Међународног дана књига и ауторских права;

М А Ј

- 06.06.:-Расписивање литерарног конкурса „Прљаво и чисто, није исто“
- 08. 05.: Обележена је "Недеља Европе 2021. у знаку културе и ";
- 09. 05.: Поводом Дана Европе, подсетили смо суграђане да све што их занима у вези Европе и Европске уније могу пронаћи у Библиотеци на ЕУТЕКА полици и да погледају филм у

којој је ретроспектива догађаја којима је Библиотека обележила Дан Европске уније;

- 22. 05.: Међународни дан биолошке разноврсности, урађен филм где су препоручене књиге са дечијег одељења из фонда наше библиотеке које одговарају овој теми.

- 26. 05.: На данашњи дан 1905. године основано је Удружење књижевника Србије. Тим поводом објавили смо пригодан текст;

- 27. 05.: Поводом рођења Алексе Шантића (27. мај 1868), у Библиотеци је постављена изложба библиотечко-информационе грађе посвећена једном од највећих српских песника;

- 10-31.05- Постављена је продајна изложба књига у центру града;

Ј У Н

- 03. 06.: Сећање на Владимира Давидовића, и поклон Библиотеке-целине сестре Владимира Давидовића Гордане Милосављевић;

- 07. 06.: Сусрет са ученицима првог разреда ОШ Ђура Јакшић-тема Бонтон;

10. 06 – Уручене награде ученицима поводом конкурса на тему „Прљаво или чисто –није исто“.

22. 06 – Посета библиотеци ученика првог разреда ОШ „Вук Караџић“

24. 06. – Гост историчар Дејан Ристић и тема о којој је говорио „Историја између чињеница и имагинације“ поводом Видовданских свечаности-Градска манифестација.

26. 06.– Посета удружења „Плава шкољка“ из Београда и промоција песама песникиње Душице Ивановић из Торонта.

Ј У Л

- 01. 07.: Библиотека је расписала Конкурс за дод4лу књижевне награде "Матићев шал" за 2021. годину. Награда "Матићев шал" биће додељена у оквиру 40. Матићевих дана;

-01.07-31.07- Креативне летње радионице:

-Лепо писање и калиграфија;

-Изражајно читање;

-Читајмо лектуру,

- 03. 07.: на данашњи дан 1883. године рођен је Франц Кафка. тим поводом изложена су књижевна дела овог чешког писца који је стварао на немачком језику;

- 05. 07.: Промоција књиге Тамаре Милчић „Застани, осврни се“;

-06.07. Радионица „Уради сам са Креативном сваштарицом“ радили смо граничнике за књиге са ученицима са омиљеним цитатима, а од 17 часова за старије кориснике израда предмета фрозен техником.

- 10. 07.: Обележен је Национални дан науке. У библиотеци је постављена изложба библиотечко информационе грађе посвећене Николи Тесли, чији се датум рођења обележава као Национални дан науке;

-27.07.-Омаж ћупријским песницима, Милки Ижогин и Бори Благојевићу

А В Г У С Т

02.-28.08. Почела креативна радионица „КАКО СЕ ПИШУ ПЕСМЕ“ у сарадњи са Књижевном Клубом „ДУШАН МАТИЋ“.

- 11. 08. – Промоција рада и стваралаштва Предрага Јашовића са гошћом Драгицом Шредер.

- 18. 08.: Поводом обележавања боја на Иванковцу, који се одиграо на данашњи дан 1805.

године, у Библиотеци је постављена изложба посвећена овом историјском догађају из Првог српског устанка;

26. 08. – Додела диплома и награда полазницима летњих креативних радионица.

С Е П Т Е М Б А Р

01-09.09. Манифестација „БИБЛИОТЕКА ОТВОРЕНИХ ВРАТА“ поводом почетка нове школске године, за све ученике основних и средњих школа упис у Библиотеку врши се по промотивној годишњишњој чланарини..

- 03. 09.: Као најаву 40. Матићевих дана, поставили смо филм о књижевнику и академику Душану Матићу. Аутор овог краћег филма је Владан Милојевић, новинар Телевизије Поморавље;

- 04. 09.: У знак сећања на Владету Јеротића (2. 8. 1924 - 4. 9.2018), у Библиотеци је постављена изложба књига које је написао овај чувени неуропсихијатар, психоаналитичар, филозоф и академик. Истовремено објављен је и пригодан текст о његовом животу и стваралаштву;

08-10.09.- Велики међународни научни скуп „Девет деценија Драгослава Михаиловића” отворен је у Свечаној сали Доситејеве задужбине у Београду у организацији Института за књижевност и уметности и Народне библиотеке „Душан Матић” из Ћуприје.

ОД 9. ДО 13. 09. – ЈУБИЛАРНИ 40. МАТИЋЕВИ ДАНИ

40. МАТИЋЕВИ ДАНИ
(9 - 13. септембар 2021)

П р о г р а м

Четвртак, 09. септембар

Трг у центру града, 12.00 часова

Свечано отварање 40. Матићевих дана

Обраћање Љиљане Ђорђевић, директорке Библиотеке у Ћуприји.

Обраћање Јовице Антића, председника Општине Ћуприја.

Рецитовање стихова Душана Матића (глумац)на српском и француском језику.

У музичком делу програма учествују:

Јелена Станојевић Качавенда, сопран

Предраг Качавенда, тенор.

Трг у центру града, 12.30 часова

Изложба фотографија "Сећања"

Отварање изложбе фотографија са Матићевих дана који су одржани у претходне четири деценије.

Изложбу отвара: Радомир Андрић (Београд), песник, дугогодишњи председник жирија за доделу књижевне награде "Матићев шал" и учесник Округлог стола на Матићевим данима.

Народна библиотека "Душан Матић", 13.00 часова

Предавање на тему "Српски уметници у Паризу - љубав која траје"

Предавач: проф. др Ирина Суботић (Београд), професор историје уметности на Академији уметности у Новом Саду.

Обилазак Легата Душана Матића.

Дружимо се са Душаном Матићем (перформанс глумца у лик Душана Матића)

Петак, 10. Септембар

Основне школе у Ћуприји и Школа за музичке таленте, од 08.00 до 12.00 часова

"Душан Матић школама у походе - у славу поезије и Душана Матића"

Елизабета Георгијев, дечји песник из Димитровграда, говори ученицима нижих разреда основних школа о Душану Матићу и поезији и казује своје стихове.

За ученике виших разреда основних школа одржава се квиз "Шта знаш о Матићу".

Музеј "Хореум Марги - Равно", 20.00 часова

Дружимо се са Душаном Матићем (перформанс глумца у лик Душана Матића)

Отварање изложбе уметничких дела насталих по мотивима из стваралаштва Душана Матића који су приспели на Конкурс "Матићу у част"

Проглашење најбољег уметничког ликовног дела приспелог на Конкурс.

Субота, 11. септембар

Народна библиотека "Душан Матић", 11.00 часова

Поетски сусрети "Вечни пламен"

Учествују песници чланови Књижевног клуба "Душан Матић" и њихови гости песници из целе Србије.

Народна библиотека "Душан Матић", 12.00 часова

"Прелиставање времена"

Представљање Билтена Народне библиотеке "Душан Матић" који је посвећен четрдесетогодишњици одржавања културне манифестације Матићеви дани.

ШОМО "Душан Сковран", 20.00 часова

Позоришна представа "Не оклевај! Импровизуј!"

Недеља, 12. септембар

Народна библиотека "Душан Матић", 12.00 часова

Округли сто - научни скуп о животу и стваралаштву Душана Матића на тему "Душан Матић и надреализам"

Учествују:

- Радован Поповић (Београд), новинар и публициста, аутор књиге "Прича о Душану Матићу";
- Ласло Блашковић (Нови Сад), књижевник, први добитник књижевне награде "Матићев шал";
- Зоран Богнар (Београд), песник, есејиста, уредник издавачке куће "Дерета", један од првих добитника књижевне награде
- Гојко Божовић (Београд), власник издавачке куће "Архипелаг", есејиста, песник и један од првих добитника књижевне награде "Матићев шал";
  - проф. др Гојко Тешић (Београд), професор књижевности на Филозофском Факултету у Новом Саду;
- проф. др Светозар Рапајић (Београд), професор на Факултету драмских уметности;
- проф. др Дивна Вуксановић (Београд), професор на Факултету драмских уметности.

Понедељак, 13. септембар

ШОМО "Душан Сковран", 18.30 часова

"Бисери српске поезије"

Своје стихове казују и о поезији говоре лауреати књижевне награде "Матићев шал" у претходних 40 година.

Дружимо се са Душаном Матићем (перформанс глумца у лик Душана Матића)

ШОМО "Душан Сковран", 19.30 часова

Додела књижевне награде "Матићев шал" за 2021. годину најбољем младом песнику до 27 година живота за прву књигу песама објављену у перииду од 1. септембра 2020. и 31. августа 2021. године.

Образложење и обраћање чланова жирија.

Уручење књижевне награде "Матићев шал" лауреату.

Казивање стихова награђеног песника.

- ШОМО "Душан Сковран", 20.00 часова

Вокална група "Constantine" из Ниша. "Ко некад у осам"

Концерт српских, староградских и забавних песама.

За време трајања 40. Матићевих дана, у центру града одржава се продајна изложба књига.

16.- 30.09– конкурс за избор најлепшег литерарног рада „Мој град“ поводом Дана Општине.

О К Т О Б А Р

01-10.10. – Ретроспектива обележавања Међународног дана старијих – приказан филм на фејсбук страни и сајту Библиотеке.

05-10.10. – Изложба сликовница „Некад и сад“ поводом дечије недеље.

7. 10 – Сусрет са дечијим писцем Звезданом Милосављевић и са ученицима Основних школа.

11. 10. – Додељене награде за најуспешнији стих или поруку на тему „Дете“.

13. 10. – Награђени ученици за најлепши литерарни рад „Мој град“ поводом дана Општине.

26.10 – У библиотеци је одржан скуп Школских библиотекара поводом Дана школских библиотекара.

Н О В Е М Б А Р

03. - 10. 11 – Обележена Вукова бедеља, видео записи о Вуковом делу и стваралаштву који су слали ученици, читали одломке из народне поезије, приче итд.

Најлепши видео записи награђени су пригодним поклонима.

17. 11 – Обележен рођендан Драгослава Михаиловића, подсећање на научни скуп који је отворен 08.09.2021 и трајао до 10.09..године

17. 11 – онлајн вебинар на тему „Употреба дигиталног репозиторијума“

25. 11. – Обележавање Дана борбе против насиља над женама, трибина одржана у сали центра за социјални рад, уз учешће Библиотеке.

26. 11 – Обавезан семинар за све раднике са положеним стручним испитом на тему „Креирајте свој дигитални свет“. Извођач семинара Народна библиотека“Радосав Никчевић“ из Јагодине .

Д Е Ц Е М Б А Р

8. 12. – Расписивање конкурса за најлепши литерарни рад на тему: „Моја библиотека“;

9. 12 – Јавни час – Обележавање 60 година од уручивања Нобелове награде Иви Андрићу, јавни час у библиотеци, одржала професорка српског језика и књижевности Драгана Благојевић из ОШ „Вук Караџић“.

10.12. – Обележен Међународни дан људских права постављањем изложбе књига из фонда Библиотеке које одговарају задатој теми.

24. 12. – Обележен дан Библиотеке, 153. По реду и додељене награде најактивнијим члановима Библиотеке у текућој години. За најуспешнији литерарни рад на тему „Моја библиотека“ награђени су ученици, дипломама и пригодним поклонима.

13. ПРОЈЕКТИ У 2021. ГОДИНИ

У 2021. години Народна библиотека "Душан Матић" је код Министарства културе и информисања аплицирала са два пројекта:

1. "40. Матићеви дани" - пројекат из области савременог стваралаштва - манифестације и награде који је одобрило Министарство културе и информисања. Додељен износ: 200.000 динара;

2. Репарација легата Душана Матића, на коме нам је Министарство културе и информисања подржало пројекта али да није било довољно нова за доделу средстава по овом пројекту

Са једним пројектом аплицирали смо код Министарства правде:

3. Безбедна библиотека код Министарства правде за израду олука и набавку Јављача пожара, за који нам нису одобрена средства јер су друге установе имале приоритетне пројекте.

Да би обезбедила квалитет услуга и конкурентност у богатој културно-образовној понуди, као и да би наставили тренд модернизације основне библиотечко-информационе делатности, Библиотека је данас принуђена да се не ослања само на средства која добија из буџета Општине, већ је неопходно да своје напоре усмери ка добијању средстава из велике понуде грантова. Библиотека у Ћуприји у последњих десетак година реализовала је око 30 пројеката за које је добила средства.

14. САРАДЊА СА ДРУГИМ БИБЛИОТЕКАМА, УДРУЖЕЊИМА И УСТАНОВАМА

Библиотека има добру и сталну сарадњу са свим библиотекама на подручју Поморавског округа, а посебно са Народном библиотеком "Радислав Никчевић" из Јагодине, која је матична библиотека за Поморавски округ. На подручју општине, Библиотека остварује добру сарадњу и са другим установама културе: Установа културе Ћуприја, Музеј "Хореум Марги - Равно", ПУ "Дечја радост" чија деца редовно и организовано посећују нашу установу у циљу упознавања са радом Библиотеке и приближавања књиге деци. Такође, имамо добру сарадњу са Туристичком организацијом "Ћуприја", основним и средњим школама, Високом медицинском школом, Школом за основно музичко образовање „Душан Сковран“, Школом за музичке таленте, Домом за ученике средњих школа „Срећно“, КПЗ "Ћуприја", Фондом ПИО, "Удружењем младих Ћуприја", Центром за социјални рад, Зубном ординацијом Дома здравља и Еколошким покретом у Ћуприји.

Посебно треба поменути сарадњу Библиотеке и Књижевног клуба "Душан Матић".

Чланови овог Клуба активно учествују на многим културним дешавањима које Библиотека организује.

Библиотека посебну пажњу поклања деци са посебним потребама и чини велике напоре да их укључи у културни живот заједнице. Из тих разлога успоставили смо добру сарадњу са одељењем ученика са сметњама у развоју ОШ "Вук Караџић" и са два удружења родитеља деце са посебним потребама: "Небеско срце" из Ћуприје и "Плава шкољка" из Београда.

Једна од осетљивијих категорија становништва су и наши најстарији суграђани. У намери да их активно укључимо у друштвени и културни живот града, успоставили смо изузетно успешну сарадњу са Удружењем пензионера Ћуприја и удружењем жена "Наше златно доба".

На крају, али не и као најмање важно, треба поменути успешну сарадњу Библиотеке са црквом Светог Ђорђа у Ћуприји.

* * *

Библиотека радним даном ради од 07.30 до 19.00 часова, а суботом од 08.00 до 13.00 часова.

Оцењујући рад Народне библиотеке "Душан Матић" у Ћуприји у 2021. години, може се рећи да је Библиотека, успешно остварила своју функцију и да је као једна од установа културе заузела водеће место у културном животу Ћуприје.

У Ћуприји,
фебруара 2022.године

ДИРЕКТОР БИБЛИОТЕКЕ
Љиљана Ђорђевић